



Ilaqutariinermut Pitsaaliuinemullu Aqutsisoqarfik • PAARISA

Familie og Forebyggelsesstyrelsen • PAARISA

Box 1160 – 3900 Nuuk

E-mail: Paarisa@gh.gl

Alkohol- og Narkotikarådet

i

Grønland

Årsberetning 2008

Januar 2009
J.nr. 46.32.40.00

1. Indledning

Alkohol- og Narkotikarådet i Grønland er nedsat i henhold til Landtingslov nr. 11 af 11. november 2000 § 15 om salg og udskænkning af alkoholholdige drikke. Hvor der i henhold til rådets kommissorium udarbejdes en årsberetning til Landsstyret om udviklingen på alkohol og narkotika-situationen, og fremkomme med anbefalinger og råd til initiativer til forebyggelse eller nedbringelse af (mis)brug af alkohol og/eller narkotiske stoffer.

2. Kommissorium og forretningsorden for Alkohol- og Narkotikarådet

Alkohol – og Narkotikarådet kommissorium af 11. maj 2004 er revideret og godkendt af Landsstyremedlemmet for Sundhed den 24. januar 2007, kommissoriet beskriver rådets opgaver, funktion og sammensætning.

I forbindelse med Hjemmestyrets struktur ændring har man adskilt de departementale og driftsmæssige opgaver, således hører PAARISA nu under Familie- og forebyggelsesstyrelsen. Det har medført ændringer af kommissoriet samt forretningsorden og konkret benævnelse af, hvor rådet nu hører hjemme.

Endvidere er tydeliggjort, at der skal være en repræsentant fra familieområdet samt en repræsentant for sundhedsområdet. Ændringen af kommissoriet er endnu ikke godkendt af Landsstyremedlemmet. Departementschefen har oplyst, at det er tilstrækkeligt med et medlem fra departementet og ikke som tidligere 2 repræsentanter hvor den ene præsenterer det familiemæssige område den anden det sundhedsfaglige område.

Med hensyn til antal årlige møder er indføjet, at Landsstyremedlem for Familie og Sundhed, kan anmode om ekstra ordinære møder. I forhold til kommissoriet, er der sket tekniske ændringer samt benævnelse for hvor rådet hører hjemme.

3. Alkohol- og Narkotikarådets sammensætning /medlemmer i 2008

Rådet bestod af følgende medlemmer ved udgangen af 2008.

Repræsentanter for børn og unge – v/ privat praktiserende psykolog Inuk Bourup-Nielsen, formand for rådet.

Repræsentanter for børn og unge – AC-medarbejder i MIPI Nina Banerjee. Afløst af formand for Pædagogernes Landsforening Kaaliina Skifte, fra marts 2008, næstformand for rådet.

Repræsentant fra KANUKOKA, Anise Svane Johansen. Afløses af Ida Abelsen marts 2008. Afløses af Isak Hammond november 2008

Politimesteren i Grønland, v/ Vicepolitimester Bjørn Tegner Bay – hvor der er mødt andre op som er: Morten Nielsen og Søren Jensen

Embedslægeinstitutionen, v/Embedslægen Flemming Kleist Stenz

Direktoratet for Sundhed, lægefaglig konsulent overlæge Adé Ojeniyi. Indtil udgangen af november 2008.

Familiedirektoratet, konsulent Karen D. Jensen, indtil juni 2008 – nyudpegning er ikke sket fra Departement for Familie og Sundhed

Grønlands Idrætsforbund, Kista Isaksen. Afløses af Akara Skifte, fra marts 2008. Repræsentanterne har ikke deltaget i møderne.

Repræsentant fra folkeskolen/KIIN Søren Porsbøl

Der er kommet 4 nye medlemmer til i 2008, som er Akara Skifte fra Idrætsforbundet, Ida Abelsen og Isak Hammond fra KANUKOKA samt Kaaliina Skifte som repræsentant for børn og unge.

Sekretær i Alkohol- og Narkotikarådet, Berti Bourup

4. Gennemgang af rådets mødeaktivitet 2008 med tilhørende beskrivelse af de punkter der er blevet drøftet

Alkohol- og Narkotikarådet har i henhold til forretningsordens § 5 afholdt 2 møder i 2008, et i juni måned og 2 dags møde i september 2008.

Under det første møde i juni, konstituerede rådets sig, med Inuk Bourup-Nielsen, som formand og Kaaliina Skifte, som næstformand.

Rådet har valgt at diskutere følgende temaer i 2008, som ikke anføres i prioriteret rækkefølge: Alkoholkultur i samfundet – Hashens og alkoholens skadevirkninger – snifning blandt børn og unge – hashens skadevirkninger – Indsats i forholdet til oplysning omkring alkohol/hash/snifning samt behandlingsdelen.

De valgte temaer har ført til følgende drøftelser/opsamling: at oplæggene fra 4 sagkyndige personer, fra maj 2007, hvor disse oplæg til stadighed kan hentes og bruges som baggrundsmateriale i rådets videre arbejde. En af de vigtigste oplysninger er, at man fra

Katsorsaavik har vurderet, at flere af deres klienter, har været seksuelt misbrugte, hvor op til 50 af klienter var der tale om 100 % som har været udsat for seksuelt misbrug.

I forhold til behandling af hash problematikken, bør der overfor borgerne ske en mere faktuel oplysningskampagne samt drøftelse af, hashen konsekvenser, da befolkningen tror, at hash ikke er nær så skadelig som alkohol og omvendt. Rusmidler kan som bekendt skabe psykisk afhængighed.

I forhold til børnesagkyndiges oplæg, er der en del opfølgning, da det psykiske følger for barnet kan give fatale følger. Endvidere bør der sættes mere ind med tidlig indsats for små børn og unge, hvor man taler om hvilke konsekvenser der kan være. Endvidere, vil det være godt med igangsætning med undersøgelse af om hvor mange i Grønland der er født med føtal alkoholsyndrom.

Rådets kunne igen i år konstaterer, at misbrugets følger på det sociale og psykiske er alarmerende, som rammer familiens økonomiske ressourcer, trivsel, tryghed, angst, aggression, koncentrationsbesvær, arbejde, uddannelse, skolegang m.m..

Endvidere, at skaderne efter et misbrug på det fysiske og psykiske plan til dels er blivende. Børn af misbrugere, kender ofte ikke til alment gældende regler hos såkaldte "normale" familier, hvorfor de har svært ved at skelne mellem hvad der er rigtig og forkert, hvilket kan medføre grænseløshed, også i voksenlivet. Samfundet og de nære relationer såsom, pædagoger, lærer nabo andre voksne, kan hjælpe børn med at bryde dysfunktionelle mønstre.

På forskningssiden er der behov for, viden om hash, hash-psykoser, snifning og alkoholskader på foster samt på de sociale sammenhænge/problemstillinger som alkoholmisbrug indgår i.

Rådet skal til stadighed følge op på udvikling af de i forvejen igangsatte initiativer på behandling, som ikke kun skal fokusere på afvænningsdelen. Man skal fortsat se på forskellige metoder især overfor tilbud til børn og unge.

Rådet er orienteret om, at Kommunerne/Kanukoka, har ytret at ville overtage behandlingsområdet til lokalregi, da man synes, at ventetiden til det offentlige Qaqiffiit er for lang og det er lappeløsninger, hvor det kun er alkoholikere der får behandling, hvor kommunerne ønsker en bedre helhedsløsning, med at familien også tilbydes behandling, end det få dage (5 dage) der tilbydes i dag i familiebehandling.

Landsstyret har ytret sig positivt for alternativ med en anden behandlingsmodel – hvor man samtidig taler om, at man skal afvente kommunalreformen, hvor man håber, at Qaqiffiit i lokalområderne er løsningen.

Dertil er det vigtigt at pointere, at både sundheds- og socialsiden lokalt skal sikres med optimal løsning så behandlingen kan lykkes, her kunne tænkes, at der er en fast kontaktperson. Forstået på den måde, at disse fagfolk skal kunne tyde og rådgive til behandlingsophold som inddrager familien med en helhedsløsning. I dag kan det siges, at man groft sagt "kun" bliver behandlet for sine abstinenser.

Rådet er orienteret om en anden mulighed, som er brug af telemedicin.

Behandlingen er i Sundhedsvæsenets regi, hvorfor Departementet har afholdt møde med Sundhedsledelsen, for at sikre at kvaliteten ikke lider knæk under overdragelsen. Dette er meget vigtigt, da der igen offentlig regulering af uddannelse af personer, der foretager behandlingen.

Efter høring i kommunerne er ønsket om overtagelse stillet i bero.

Rådet tog indførelse af alkohol til Grønland for 2007 til efterretning, og bemærker, at der er sket en lille stigning på 2,5 pct. fra året før. Der blev i 2007 indført ca. 511.800 svarende til 11,97 liter ren alkohol pr. person over 14 år. I forhold til året før steg indførelsen med ca. 14.000 liter, eller 2,7 pct. Indførelsen af alkohol er dermed igen stigende, efter at have haft et lille fald fra 2005 til 2006. Den største stigning har igen været i indførelse af vin, som steg med 9,5 pct.

Rådet konstaterer, at Landsstyrets politiske målsætninger for Sundhedsfremme og Forebyggelse for perioden 2003 – 2007, om at det samlede alkoholforbrug pr. indbygger over 14 år skal reduceres fra 12,5 liter (2003) om året til max. 10,0 liter om året, ikke er nået, men konstaterer at forbruget er nedadgående og nærmer sig målet.

Grønlands Statistik (GS) udarbejder ikke længere forbrugsopgørelse fra sted til sted, hvilket rådet indimellem har brug for at vide, hvorfor GS, er forespurgt om, hvor meget det vil koste at få udtræk af disse oplysninger. Således, at rådet kan følge udviklingen på lokalplan og eventuel afgive råd til Landsstyret om observationer i statistikken.

5. Anmodninger for udtalelser af forslag til forebyggende og sundhedsfremmende tiltag

I forbindelse med Landsstyrets lukning af salg og servering af stærk alkohol i Tasiilaq kommune, har Landsstyremedlem for Familie og Sundhed i juni måned 2008 anmodet Rådet om forslag til indsatser.

Rådet er orienteret om det igangsatte arbejde med blandt andet nedsættelse af arbejdsgruppe med repræsentanter for KIIIN, SIIN, IPN, PAARISA samt lokale instanser og overgangsudvalget.

Rådets forslag til indsatser var følgende:

"Rådet anser hele problematikken som et samfundsproblem, hvor aktionerne skal favne bredt, i forhold til skole, uddannelse, erhvervs muligheder, opdragelse. Endvidere, at befolkningen allerede nu og på længere sigt i høj grad bliver informeret om situationen, så man fælles løfter ansvaret.

Rådet mener, at de igangværende løsninger på kort sigt skal følges op med en forskningsdel af de indsatser, der bliver foretaget nu, med bred evaluering som angiver statistiske oplysninger samt erfaring med opgaveløsningen som helhed.

Rådet har noteret, at der ikke er ansat en forebyggelseskonsulent, som øvrige kommuner, som kan være med til at løfte den forebyggende og sundhedsfremmende tiltag på stedet. Hvorfor det anbefales, at kommunen som øvrige kommuner ansætter konsulent/er, miljøarbejder og hjemmehosser, da sådanne ansættelser vil være med til at løfte opgave og formentlig, medføre holdbare løsninger til fremtidig arbejds metoder og udviklingsprocesser på længere sigt.

Det anbefales endvidere, at man på længere sigt, udarbejder planer omkring følgende områder:

- mulighed for behandling af afhængige
- bred og langsigtet indsats overfor familier, som lever i mistrivsel, med opkvalificering af ressource /personalegrupper til opgaveløsning
- at der lægges plan for bedre skolegang, hvor man i højere grad går ind og diskutere afhængighed, følgevirkninger af misbrug
- at der ses på erhvervs muligheder, der på sigt kan afhjælpe økonomiske problemer.

Endvidere anbefaler Alkohol- og Narkotikarådet, at anbefalingerne fra den netop afsluttede seminar om ressource stærke familier, workshop 12 (At komme over et misbrugsmønster) bliver implementeret lokalt i Tasiilaq."

Endvidere har rådet fået henvendelsen fra PAARISA's arbejdsgruppe "Nationalstrategi for forebyggelse og sundhedsfremme af vold og seksuelle overgreb" hvor Rådet anmodes, om at tage 3 punkter op til deres møde som er:

1. Efterfester og værtshusenes åbningstider
2. Lukning for salg og udskænkning af stærk spiritus
3. Forældres omsorg af børn

Rådet diskuterede henvendelsen, som desværre er indkommet "for sent", da Rådet på daværende tidspunkt allerede havde fastlagt deres dagsorden for den planlagte møder.

Rådets diskussion var følgende:

"Det er interessante og relevante spørgsmål som arbejdsgruppen har stillet – hvor rådet samtidig bemærker, at der i arbejdsgruppen er delte meninger.

Ad 1. Der er vist tale om trospørgsmål - da vold decideret ikke hænger sammen med værtshusbesøg. Repræsentanten fra politimesteren oplyste, at der ikke er bearbejdet statistiske materialer om husspektakler efter lukketid, men har kendskab til, at politiet i højere grad bliver indkaldt i forbindelse med husspektakler, hvor folk har siddet hjemme hele aften. Efter lukketid forekommer der gadeuorden, hvor politiet inddrages.

Såfremt man udvider åbningstiderne, kan det betragtes som eksempel " I får 2 timer mere til at drikke" hvor folk beslutter, at komme på værtshusbesøg senere på natten i normalt. Således, kan det formodes, at efterfesterne flytter sig til senere tidlig morgen.

Ad. 2. Rådet mener, at det kan være nødvendigt med diverse ordninger, hvor der lukkes for salg og udskænkning af stærk spiritus. Sådanne tiltag, kan være nødvendigt i kaotiske situationer, hvor tiltaget bruges som pauseknop. Men det er ikke nok med lukning, her må der indsættes forskellige initiativer og debat om, hvorledes stedet bedst kan komme over problemet.

Ad. 3. Rådet kan kun bakke punktet op, hvor Rådet på sit møde bla. har drøftet forskellige forhold omkring børn, hvis forældre har alkoholmisbrug. Her nævntes, at tidlig indsats må være en af vejene."

6. Anbefalinger til Landsstyret

under mødet i september er der afholdt møde med daværende Landsstyremedlem for Familier og Sundhed, Arkalo Abelsen, som udtalte, at han er meget glad for der findes et Alkohol- og Narkotikaråd, der kan fremkomme med anbefalinger omkring generelle og specifikke tiltag på området, hvor han opfordrede til, at rådet ikke skal være tilbageholdende.

Endvidere udtalte Landsstyremedlemmet, at det med hensyn til specifikke tiltag indenfor forebyggelse og sundhedsfremme, kommer an på, hvad storkommunerne beslutter. Han er vidende om, at nogle allerede har sat det på som opgave, derfor kan han "kun" håbe, at alle kommuner inspirerer hinanden, der kan styrke området yderligere, som ikke kun handler om det negative eller positive side. Fra Departementet er man meget påpasselig med, at man ikke skal presse noget oppefra, men være lydhøre.

Rådet fremkom med følgende anbefalinger, skrevet i overskriftsform:
- Bearbejdning af data af undersøgelser i Grønland, i forhold til hash og alkohol, mhp målrettet indsats, da der er myte om, at hash er mindre farlig end alkohol.

- Rådet mener, at indsatsen især skal rettes mod børn og unge, der endnu ikke er brugere – dette i tråd med Landsstyrets målsætninger i Inuuneritta.

- Er vores behandlingssystem godt nok? Inuuneritta angiver, at der skal andre behandlingstilbud end Minnesota-modellen. Rådet anbefaler, at der laves kvalitetsmåling på den nuværende behandling der foregår i Grønland, hvor man fremover har vifte af forskellige behandlingsmetoder og tilbud. Der skal ske vurderinger af både de forebyggende og de behandlende indsatser, hvor man også her skal tænke på sundhedsvæsenet.

- Efterbehandling er nødvendig

- Familiehøjskoler, vil Landsstyret afsætte midler af til andre lignende tiltag

- Der er afsat midler til tidlig indsats. Men der mangles undersøgelse af føtal alkoholsyndrom, så der er brug for undersøgelse af hvor udbredt det er i Grønland. Der mangles diagnoseværktøj til gennemførelsen.

- Basisoplysningerne fra PAARISA er gode, men Rådet mener, at det er meget vigtigt, at man fortsat og yderligere forebygger indenfor børn og unge området og især i forhold til alkohol og hash problematikken.

- Rådet er vidende om, at der i folkeskolen er afsat 50 timer af pr. lærer årlig til gennemførelse af generel forebyggelse. Er der opfølgning af hvordan timer bliver brugt. Her anbefales, at Landsstyreområdet for Familie og Sundhed kontakter IMAK og KIIN.

- At Landsstyret i samarbejde med KANUKOKA sikrer, at forebyggelsesudvalgene i kommunerne fungerer i henhold til bekendtgørelsen. Rådet vil gerne sikre at der også sker forebyggelse i byggerne, for eksempel med fire årligt konsulentbesøg.

Endvidere diskuterede rådet sit virke og økonomi, hvor midlerne i dag hentes fra PAARISA's driftskonto. Det er uholdbart, da denne konto ikke er sikret rådsarbejdet. Hvorfor Rådet overfor Landsstyremedlemmet ønsker, afsættelse af særskilte midler til Rådets virke som er:

- Rejse- og opholdsudgifter til rådsmedlemmer fra kysten

- Rejse- og opholdsudgifter til deltagelse i konferencer, seminar mv. , f.eks. til Nordiske rusmiddelseminar og lignende andre forebyggende tiltag.

- Mødeudgifter til rådsmøderne

- Erstatning af løntab for privat næringsdrivende Rådsmedlemmer

7. Tema for næste år

Temaet bliver alkoholkulturen i samfundet, som skal handle om salg og udskænkning af alkoholiske drikke, information/uddannelse til butikspersonale, servitricer, bartender samt dørmænd – Endvidere skolebørnsundersøgelser det såkaldte HBSC undersøgelser samt tidlig indsats overfor den gravide familie, hvor der sættes på dialog omkring emnet.

Berti Bourup
Sekretær for Rådet